

[Akceptuje](#)

W ramach naszej witryny stosujemy pliki cookies w celu świadczenia państwu usług na najwyższym poziomie, w tym w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb. Korzystanie z witryny bez zmiany ustawień dotyczących cookies oznacza, że będą one zamieszczone w Państwa urządzeniu końcowym. Możecie Państwo dokonać w każdym czasie zmiany ustawień dotyczących cookies. Więcej szczegółów w naszej [Polityce Prywatności](#)

[Portal Informacje](#) [Katalog firm](#) [Praca](#) [Szkolenia](#) [Wydarzenia](#) [Porównania międzylaboratoryjne](#)
[Kontakt](#)

[Laboratoria](#)
[.net](#)
[Innowacje](#)
[Nauka](#)
[Technologie](#)

[Logowanie](#) [Rejestracja](#) [pl](#)

Newsletter

zapisz się

- [Nowe technologie](#)
- [Felieton](#)
- [Tygodnik "Nature"](#)
- [Edukacja](#)
- [Artykuły](#)
- [Przemysł](#)

[Strona główna](#) > [Felieton](#)

Aspiryna na serce nie dla każdego

Aspiryna, ze względu na swoje właściwości, stosowana jest z powodzeniem m.in. w zapobieganiu zawałom i udarom. Ale nie jest polecana wszystkim! Np. u zdrowych seniorów taka profilaktyka nie dość, że nie zadziała, to może wyrządzić szkodę.

Aspiryna to zwyczajowa nazwa kwasu acetylosalicylowego, jednego z najstarszych leków znanych ludzkości. Ekstrakty z kory i liści wierzby, które zawierają ten związek, stosowane były już w czasach Hipokratesa. Syntezę kwasu salicylowego przeprowadzono pod koniec XIX wieku. Od tamtego czasu jest to jeden z najpowszechniej używanych leków przeciwzapalnych i przeciwgorączkowych, który podobnie jak antybiotyków - penicylina - zrewolucjonizował medycynę.

W latach 70. ubiegłego wieku zauważono dobroczynny wpływ kwasu acetylosalicylowego w zapobieganiu tzw. ostrym incydentom sercowo-naczyniowym, czyli zawałom serca i udarom. Wtedy też rozpoczęła się kariera aspiryny jako środka profilaktycznego.

Liczne badania potwierdziły wpływ aspiryny na zmniejszenie ryzyka wystąpienia kolejnego zawału lub udaru. Sądzono zatem, że może ona też przynieść korzyści osobom bez choroby sercowo-naczyniowej, ale z racji na przykład wieku lub innych chorób (choćby cukrzyca, która jest istotnym czynnikiem ryzyka zawału lub udaru) bardziej narażonych na problemy z sercem i naczyniami krwionośnymi.

Okazuje się, że nie ma podstaw do tego, by takim osobom, czyli takim, u których nie stwierdzono choroby sercowo-naczyniowej, polecać aspirynę jako środek profilaktyczny.

W tym miesiącu NEJM - prestiżowe amerykańskie czasopismo naukowe - opublikował dwie prace dotyczące profilaktyki pierwotnej w postaci podawania kwasu acetylosalicylowego starszym osobom bez choroby układu krążenia i bez zespołu otępiennego.

Co ważne, prace naukowe w dziedzinie medycyny znacząco różnią się między sobą m.in. siłą dowodów naukowych, a opublikowane właśnie w NEJM rezultaty dwóch badań mają ten wskaźnik na wysokim poziomie - były przeprowadzone na dużej grupie uczestników (ponad 19 tysięcy osób), czas obserwacji wynosił ponad cztery lata, grupy badanych były zróżnicowane etnicznie i narodowo (choć była istotna nadreprezentacja osób rasy kaukaskiej, czyli białej), a samo badanie było badaniem randomizowanym z podwójnie zaślepioną próbą i z użyciem placebo (ani uczestnicy, ani medycy nie mieli świadomości, czy konkretna osoba w badaniu otrzymuje placebo - środek obojętny, czy kwas acetylosalicylowy).

Aspiryna może wywoływać wewnętrzne krwawienia

W jednym z tych badań naukowcy chcieli sprawdzić, czy aspiryna sprawdza się u zdrowych osób powyżej 70. r.ż. jako skuteczny środek chroniący przed zawałem, udarem czy chorobą sercowo-naczyniową. Okazało się, że nie. Co gorsza, osoby przyjmujące aspirynę w porównaniu z grupą przyjmującą placebo, miały istotnie wyższe ryzyko krwawienia, zarówno z przewodu pokarmowego, jak i wewnątrzczaszkowego.

Badaniami objęto ponad 19 tysięcy Amerykanów i Australijczyków w wieku co najmniej 70 lat, którzy nie mieli demencji ani choroby układu krążenia. Połowa z nich codziennie przez pięć lat zażywała aspirynę w dawce 100 mg, połowa - placebo.

Drugie badanie miało na celu sprawdzić, czy przyjmowanie aspiryny wydłuża czas bez niepełnosprawności ruchowej czy psychicznej (istnieje hipoteza, że na wystąpienie takiej niepełnosprawności może u osób starszych mieć wpływ zmniejszony przepływ krwi w naczyniach wskutek powstawania zakrzepów; aspiryna zaś ma właściwości przeciwzakrzepowe). Tu także nie zaobserwowano korzyści, za to grupa przyjmująca kwas acetylosalicylowy miała istotnie wyższe ryzyko krwawień wewnętrznych.

- To już kolejne badania wskazujące, że aspiryna nie sprawdza się w profilaktyce pierwotnej chorób sercowo-naczyniowych, zawałów czy udarów - mówi prof. Zbigniew Gaciong, szef Katedry i Kliniki Chorób Wewnętrznych, Nadciśnienia i Angiologii WUM.

Profesor przypomina, że wcześniej naukowcy sprawdzali, czy u osób mających bezobjawową

miażdżycę albo cukrzycę aspiryna może przynieść pozytywne efekty. Tu także rezultat był negatywny. Prof. Gaciong mówi, że na podstawie wielu badań i z uwagi na to, że wielu Amerykanów przyjmowało aspirynę w ramach profilaktyki pierwotnej, tamtejsza Agencja ds. Leków i Żywności (Food and Drug Administration - FDA) wydała komunikat, że nie ma wskazań do takiego działania.

Przypomnijmy - m.in. dlatego, że badania wskazują, iż aspiryna stosowana u osób bez choroby sercowo-naczyniowej czy z bezobjawową miażdżycą naraża takich pacjentów nie tylko na krwawienia z przewodu pokarmowego, ale także - wewnątrzczaszkowe, nie ratuje ich przed zawałem czy udarem. Takie zjawisko jest szczególnie istotne dla seniorów.

Prof. John McNeil z Monash University, który był jednym z autorów pracy w NEJM wyjaśnia, że wcześniejsze badania przeprowadzono głównie na osobach w średnim wieku. Coraz więcej jest jednak obserwacji wykazujących, że wraz z wiekiem większe jest ryzyko działań niepożądanych wynikających z zażywania kwasu acetylosalicylowego, takich jak krwawienia wewnętrzne, do żołądka.

Kto powinien brać aspirynę profilaktycznie

Są jednak grupy pacjentów, którzy regularnie powinni łykać aspirynę, ponieważ u nich korzyści znacznie przekraczają potencjalne ryzyko.

Są to przede wszystkim:

- Pacjenci po zawale - regularne przyjmowanie małych dawek aspiryny chroni ich przed kolejnym zawałem,
- Pacjenci po udarze - regularne przyjmowanie małych dawek kwasu acetylosalicylowego chroni ich przed kolejnym udarem.

Prof. Gaciong wskazuje, że profilaktycznie aspirynę powinni regularnie przyjmować także pacjenci z miażdżycą, która daje objawy, pacjenci po niektórych operacjach serca czy naczyń oraz tacy, którzy doświadczyli przemijającego epizodu niedokrwienego.

Jaka dawka aspiryny

To lek, który w małych dawkach jest dostępny bez recepty. Jednak nie jest dobrym pomysłem, by pacjenci w ramach profilaktyki wtórnej sami po niego sięgali. W takiej sytuacji dawkę aspiryny powinien dobierać lekarz, na podstawie badania pacjenta i oceny możliwych powikłań. Co więcej, lekarz jest w stanie zmniejszyć ryzyko powikłań dobierając nie tylko odpowiednią dawkę aspiryny, ale i dodając odpowiednie dodatkowe leki czy inne zalecenia.

Pamiętajmy też, że kwas acetylosalicylowy u osób uczulonych może wywołać reakcję alergiczną, w tym - nawet wstrząs anafilaktyczny. O wszelkich niepokojących objawach po zażyciu leków należy informować lekarza. A przed przyjęciem - dokładnie przeczytać ulotkę dla pacjenta.

Justyna Wojteczek (zdrowie.pap.pl)

Źródła: John J. McNeil et al.: [Effect of Aspirin on Disability-free Survival in the Healthy Elderly](#) w: NEJM, wrzesień 2016

John J. McNeil et al.: Effect of Aspirin on Cardiovascular Events and Bleeding in the Healthy Elderly w: NEJM, wrzesień 2016

F. Szymański, K. Filipiak i wsp.: Jaką dawkę kwasu acetylosalicylowego należy stosować w codziennej praktyce klinicznej? Wielodyscyplinarne stanowisko ekspertów w: Choroby Serca i Naczyń, 2016, tom 13

<http://laboratoria.net/felieton/28671.html>

Informacje dnia: [Migrena to choroba - można ją leczyć Jeżeli zranimy się przy powodzi, uwaga na tęczec I. Przychocka pełnomocnikiem ds. jakości kształcenia na studiach](#) [Będzie kolejna edycja maratonu programistów Przez dwa miesiące Ziemia będzie miała dwa księżyce Astma oskrzelowa popowodziową konsekwencją](#) [Migrena to choroba - można ją leczyć Jeżeli zranimy się przy powodzi, uwaga na tęczec I. Przychocka pełnomocnikiem ds. jakości kształcenia na studiach](#) [Będzie kolejna edycja maratonu programistów Przez dwa miesiące Ziemia będzie miała dwa księżyce Astma oskrzelowa popowodziową konsekwencją](#)

Partnerzy